

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ

**ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Запоріжжя
24 Жовтня 2025 р.**

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Мукачівський державний університет

Одеський національний технологічний університет

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя

Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

“ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ”

ЗБІРНИК

**ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

в рамках реалізації проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне **“Зміцнення
спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та
підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT -
ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH**

Запоріжжя, 24 Жовтня 2025 р.

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

УДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 4 від «31 жовтня 2025 р.)

ДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

З-69

Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту : збірник тез доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (24 жовтня 2025 р., м. Запоріжжя). – Запоріжжя : Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2025. – 440 с.

ISBN 978-617-7346-80-6

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту», організованої та проведеної в рамках імплементації Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT - ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH. Учасниками конференції розглянуто питання впливу спільних цінностей ЄС на розвиток нової проєвропейської початкової та середньої загальної освіти в Україні, проаналізовано Європейські виміри сталого розвитку української вищої освіти, досліджено соціально-педагогічні виміри інклюзивної освіти в країнах Європейського Союзу. Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Наталя Фалько – доктор психологічних наук, професор (голова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Ольга Гончарова – кандидат педагогічних наук, доцент (співголова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Аліна Маслова – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Юлія Шевченко – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Галина Олейнікова - кандидат філологічних наук, доцент, Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Євген Топалов – старший викладач, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2025

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Воровка М.І.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Інклюзивна освіта у сучасному європейському просторі постає не лише як педагогічна стратегія, а як соціально-політичний інструмент утвердження рівності, людяності та прав людини. Її ключова мета – забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх, незалежно від індивідуальних особливостей, стану здоров'я чи соціального статусу.

Соціально-педагогічний вимір інклюзії розкривається через створення освітнього середовища, у якому кожна людина відчуває себе прийнятою, потрібною та здатною до розвитку. Європейські країни поступово переходять від моделі «спеціальної освіти» до інклюзивної системи, що базується на принципах поваги до різноманіття, партнерства школи, родини й громади, міжвідомчої взаємодії освіти, медицини й соціального захисту.

Важливу роль у цьому процесі відіграють Центри недискримінаційної освіти, діяльність яких спрямована на формування культури рівності та запобігання проявам упередженості. Такі центри є платформами для просвітницьких ініціатив, тренінгів із недискримінаційних підходів в освіті, розроблення політик толерантного освітнього середовища. Їх місія – утвердження гуманістичних цінностей і розвиток компетентностей педагогів, необхідних для підтримки здобувачів і здобувачок освіти.

Окремим напрямом розвитку інклюзивної освіти в Європейському Союзі є впровадження підходів соціально-емоційного та етичного навчання (СЕЕН). Ця концепція, започаткована за підтримки університету Еморі (США) та Далай-лами XIV, активно поширюється в європейських освітніх закладах. Її мета – розвиток емоційного інтелекту, емпатії, етичного мислення та внутрішньої культури миру, що є базовими умовами для інклюзивного суспільства.

Практична реалізація підходів СЕЕН передбачає інтеграцію спеціальних модулів у навчальні програми, проведення занять із емоційної грамотності, розвиток навичок співпраці, використання арт-терапевтичних і тілесно-орієнтованих технік тощо. У європейських школах активно впроваджуються щоденні практики усвідомленості (mindfulness), що допомагають учнівству знижувати рівень тривожності та підвищувати емоційну стійкість. Педагоги проходять спеціальні сертифікаційні програми, що дозволяють їм упроваджувати принципи доброзичливості, усвідомленості та співпереживання в освітній процес.

Окрім того, в рамках діяльності **Центрів недискримінаційної освіти** проводяться навчальні сесії для педагогів і керівництва закладів освіти щодо створення безпечного простору для учасницького кола освітнього процесу. Такі центри стають осередками обміну досвідом, консультативної підтримки педагогів, а також формують науково-методичне підґрунтя для розроблення регіональних програм інклюзивного розвитку освіти. Важливою практичною складовою інклюзивної політики є створення ресурсних кімнат та інклюзивно-ресурсних центрів, які забезпечують фаховий психолого-педагогічний супровід.

У закладах вищої освіти формується нова парадигма інклюзивної педагогічної підготовки майбутнього учительства, що передбачає включення курсів із педагогіки толерантності, етичної чутливості та культурного різноманіття. Практичні тренінги та міждисциплінарні проєкти (наприклад, «Університет без бар'єрів», «Інклюзивний кампус») створюють можливості для розвитку соціальної компетентності студентства.

Упровадження принципів СЕЕН сприяє формуванню середовища, де цінується гідність кожної людини, підтримується психологічне благополуччя учасників освітнього процесу, розвивається етична відповідальність та співпереживання. У поєднанні з діяльністю Центрів недискримінаційної освіти ці підходи створюють цілісну модель гуманістичної освіти, що поєднує академічний розвиток із вихованням людяності, співчуття й саморегуляції.

Таким чином, соціально-педагогічні виміри інклюзивної освіти охоплюють не лише педагогічні інновації, а й ціннісно-етичну трансформацію освітнього простору. Український досвід розвитку Центрів недискримінаційної освіти, створення ресурсних кімнат, впровадження практик СЕЕН та соціального партнерства засвідчує прагнення інтегрувати європейські практики, формуючи сучасну культуру освітнього партнерства, рівності та взаємоповаги.

Глазкова І.Я.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ-ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ У КРАЇНАХ ЄС: СОЦІАЛЬНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ

Війна, що розпочалася у лютому 2022 року, призвела до найбільшої міграції біженців у Європі після Другої світової війни. Незважаючи на численні дослідження бар'єрів, з якими стикаються примусово переміщені українські мігранти, питання бар'єрів, з якими зіштовхуються школярі-біженці віком 15–17 років із окупованих територій, залишається недостатньо вивченим. Ці молоді люди перебувають на критично важливому життєвому етапі, не маючи достатнього життєвого досвіду для впевненого подолання складнощів. Їхня юність і період особистісного та професійного самовизначення роблять їхній досвід інтеграції та потреби відмінними від інших демографічних груп.

Окупація їхніх територій позбавила їх вибору, змусивши покинути домівку та потрапити в незнайоме середовище без належної підготовки або добровільного рішення. Це робить їхню успішну інтеграцію не лише питанням особистого благополуччя, а й соціальної та освітньої політики.

Війна в Україні створила численні виклики для суспільства та суттєво вплинула на освітню сферу країн ЄС. Країни ЄС стикаються з потребою у прийомі тимчасово переміщених українців, серед яких школярі, що потребують продовження освіти. Українські школярі-біженці стикаються з різними